

Bakos István
(1943, Bánfa) művelődés-
kutató, közíró, a Bethlen
Gábor Alapítvány kurátora,
Budapesten él

Bakos István

A nagyszőlősi Nagyboldogasszony- szobor avatására

Tisztelt Püspök Úr! Kedves Péter, Ferences Testvérek, zarándokok! Tisztelt Ünneplő közönség!

Engedjék meg, hogy a Bethlen Gábor Alapítvány fennállásának negyvenéves jubileumára emlékezve, kezdeményezőként – közreműködő védnökként –, előljáróban a kárpátaljai szoborállítók 2019-ben választott jelmondatát idézzem: „Messze jövőendővel komolyan vess össze jelenkort; / Hass, alkoss, gyarapíts: s a haza fényre derül!” (Kölcsey Ferenc: *Huszt*, részlet)

Köszönet azoknak, akik e zord időben, a koronavírus-világjárvány karantén-zárványai közepette, a csapatmunkát vállalva, eredményesen hozzájárultak ahhoz, hogy Matl Péter Kárpátaljai Nagyboldogasszony-szobrát ma, Szűz Mária névnapján, e szent helyen ünnepeljük.

Mindenekelőtt az alkotót, Matl Pétert köszöntöm, aki kitartással, tehetséggel megformálva közvetíti szülőföldje népének – nemes márványba faragva – ihletett égi ajándékát, Nagyszőlős Boldogasszonyát. A szobor talapzatát és a terepet fiával együtt készítette elő.

Köszöntöm a szoborállítás helyi szervezőit, mestereit, kiváltképp az őrálló Ferences Misszió testvéreit, valamint Nagyszőlős város támogató vezetőit, résztvevőit, polgárait. Őszinte elismeréssel; ez alkalommal, e helyen megköszö-

Részlet a Nagyszőlősön 2021. szeptember 8-án, a Nagyboldogasszony-szobor avató ünnepségén elhangzott beszédből.

nöm Magyary Rozália és Várhelyi Krisztina áldozatvállalását. Ők intézték a pályázati adminisztrációt és az egyéb szervezési ügyeket, nélkülük ma nem ünnepelhetnénk. Mankovics Tamás, a Magyar a magyarért Alapítvány elnöke, főszervezői munkájaként a szobor talapzatát elkészíttette, engedélyeztetését határidőre megoldotta, s a szobor makettjét több városban bemutatta, amiért köszönet illeti. Hálás köszönettel tartozunk a Miniszterelnökség és a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. nagylelkű pályázati támogatásáért is, amelyre nagy szükség volt a sikeres szoborállításhoz.

Örömmel mutatom föl és ajándékozzuk a jelenlévőknek a *Szíves Kalauz a Kárpátaljai Nagyboldogasszony szoborhoz* című kiadványunkat, amelyet Gy. Szabó András kurátor-védnök szerkesztett. A *Szíves Kalauz* mellett a Bethlen Gábor Alapítvány zarándokcsoportja Nagy Gyula nyomdamérnök ajándékát, a *Kárpátaljai Nagyboldogasszony szobor Emlékkönyvét* is átadja az őrálló Ferences Missziónak.

A *Szíves Kalauz a Nagyboldogasszony-szobor népszerűsítését szolgálja*. Irodalmi-történelmi szemelvényeket, verseket, képeket közlünk benne, jórészt kárpátaljai szerzőktől. Egy-egy fejezet szól a Nagyboldogasszony-kultusról, Kárpátalja táji-történelmi emlékeiről, Nagyszőlősről és Matl Péter alkotói munkásságáról. Közöljük a szoborállítás előzményeit, a közreműködők bemutatását és a – virtuálisan

létezett – szoborbizottság névsorát. A szoborállítás néhány védnökének üzenetét is publikáljuk benne. A fővédnökök közül Lezsák Sándor, az Országgyűlés alelnöke; prof. Dr. Kásler Miklós miniszter úr; valamint Böjte Csaba OFM szerzetes; Juhász Judit anyanyelv-ápoló védnökünk; Korzenszky Richárd, Tihanyi Bencés szerzetes, emeritus perjel és Dr. Béres József vegyész mérnök, a Bethlen Gábor Alapítvány kurátorának üzenete olvasható a *Szíves Kalauzban*.

Hálás vagyok a Bethlen Gábor Alapítvány Márton Áron Emlékérmével kitüntetett Majnek Antal püspök úrnak és a Magyar Örökségdíjas Ferences Misszióknak, hogy Matl Péter szakrális alkotását szeretettel fogadják Nagyszőlősen.

Bizakodva, reménnyel fogadjuk Matl Péter Nagyboldogasszony-szobrának megáldását. Úgy véljük, egy kis kenyér-kovács morzsával Kárpátalján is hozzájárulhattunk az 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus hitünket eltető reményéhez, céljainak valóra váltásához,

a keresztény szolidaritáshoz és nemzetünk lelki megújulásához is.

Végezetül engedjék meg, hogy Rákóczi Ferenc szívhez szóló imájával zárjam köszöntésemet, amely ajándékfüzetünk hátsó borítóján található:

RÁKÓCZI FERENC IMÁJA

A te kezekben van szívünk, Uram,
Döfd át szereteted nyilával,
Gyűjtsd fel a lomhákat,
Vezesd vissza az eltévelyedetteket,
Világítsd meg a vakokat,
Lágyítsd meg a hajthatatlanokat,
Bátorítsd meg a habozókat,
Tanítsd a tudatlanokat,
Gyarapítsd bennünk a hitet,
Gyűjtsd fel a kölcsönös szeretet lángját,
S újra és újra kérlek,
Add, hogy szereteted gyarapodjék,
Hogy ez az isteni láng
Eméssze föl viszálykodásainkat.
Ámen.

Vári Fábrián László

A nagyszőlősi Boldogasszony

Vári Fábrián László
(1951, Tiszaújfalak) kárpátaljai
költő, író, Mezőváriiban
és Nyíregyházán él,
Kossuth-díjas

Szent István királyunk, amikor halála idejét már közel érezte, a legenda szerint az ég felé fordulva, ezeket mondta: „Ég királynője, e világ jeles újjászervezője, végső könyörgéseimben a szentegyházat a püspökökkel, papokkal, az országot a néppel s az urakkal a te oltalmadra bízom; nekik utolsó Istenhozzádot mondva lelkemet kezébe ajánlom”. A nevezetes felajánlást első

királyunk minden bizonnyal az alattvalók és népe egyetértésével tette. Az országot attól kezdve Regnum Marianumként említik az írók, a Szűzanya neve pedig Patrona Hungariae. Mindez annyira egyértelmű volt, hogy akár igaznak tarthatjuk a feltételezést, mely szerint a magyarságnak már a kereszténység felvétele előtt is volt egy Babbának nevezett, tisztelt és

imádott istenasszonya, aki minden bizonnyal a Szűzanya előképe lehetett, aki után a moldvai magyarok az istenszülő Szűzanyát Babba Mária-ként emlegették, és teszik ezt napjainkban is.

A szokatlanul gazdag magyar Mária-kultusz gyökerei tehát rendkívül szerteágazóak és sokszínűek, olykor pedig egyértelműen apokrif szövegelemlekekből táplálkoznak. A szakírók szerint egy, a szálláskereső Szűzanyáról keletkezett legendaballada azt állítja, hogy Mária szent fiához hasonlóan, ám ebben őt megelőzően képes volt a csodára, hiszen karokat növesztett, és látását is visszaadta a tőle szállást megtagadó gazdag kovács vak, kezetlen lányának. A csodás gyógyulásával szembesülő lány örömeiben e szavakkal fordult apjához: „Látod, atyám, látod, mért nem adtál szállást a szép Szűzmáriának? Ha én tudtam volna, hogy ő Szűzmária, lefektettem volna selyembe, bársonyba.” Igen, ha tudta volna, ha tudtuk volna, de nem tudta, s általában mi sem tudjuk. Ha nem mennyei pompában érkezik, nem ismerjük fel a fáradt, elcsigázott vándorban az istenszülő anyát. Talán természetünknel fogva, talán sűrű tennivalóink által hajtottan, annak ellenére, hogy igen nehéz időket élünk, túlságosan hamar átnézünk egymás fölött, nem vesszük észre, hogy embertársunk a segítségünkre vár. Ő, a Szűzanya ellenben meglátja a hittel járó bajban lévőt, és megadja számára az áhított gyógyulást.

A Mária nevéhez köthető csodás gyógyulásoknak se szeri, se száma, hírük mégis futótűzként terjed a földön, s a csoda helyszíne az egyre élénkebb zarándoklatok által hamarosan kegyhellyé fejlődik úgy Európában, miként a Kárpát-medencében mindenütt. A portugáliai Fatima, a francia Lourdes, az osztrák Mariazell, a lengyel Czestohowa, a magyar Máriapócs, Andocs és Sümeg – mind olyan kiválasztott helyek, ahol a Szent Szűz szobrai, képmásai a nehéz időkben hol könnyeztek, hol vérrel verejtékeztek. A hírre és Mária imadására érkező gyógyíthatatlan betegek itt többnyire felépülnek, a vakok visz-

szanyerik látásukat, mert Mária az igaz hittel, tiszta szívvel érkező rászorulóknak érdem és szükség szerint osztogatja a kegyelmet. E történetek – bármily hihetetlennek tűnnek – hitelesnek tartott tanúvallomások és orvosszakértők által megerősített tényeket mondanak el. Földi ésszel ugyan felfoghatatlanok, de annyit tudunk, hogy mindez a hit ereje által történik, amely képes felfüggeszteni a természet és a fizika tudósai által alaposan körülírt törvényeket.

Elhisszük és elfogadjuk-e mindezt, amikor Matl Péter nemes anyagból készült szobra előtt megállunk? A földből és az általa táplált vegetációból, pontosabban a tulipánalakból felnövő sudár nőalak maga az élet és a fény, akárcsak a kebléből domborodó isteni gyermek. „Ó, élet, ó napfény, ó, édes Jézus, ó, édes Jézus!” – mondja egy századok óta létező betlehemes ének a testileg gyöngye, lelkileg sokszor bizonytalan ember törékeny hitének erősítésére és életerejének táplálására. Pontosan ezt sugározza felénk ez a tiszta formájú Mária-szobor, amely a kemény anyag természete ellenére is képes felmelegíteni környezetét. Sejtelmes, álomból áttűnő arcába nézve hinni tudjuk, hogy maga a Szentlélek mátkája érkezett közénk, aki kiemelt és fölöttébb tisztelt Patrónája lesz ezentúl ennek a földnek is. Az előtte elhaladó – legyen bár magyar, ukrán, vagy bármely más náció gyermeke – fejet és térdet hajtva álljon meg egy rövid párbeszédre, kérdésre, feleletre, aztán úgy menjen tovább, azzal a meggyőződéssel, hogy minden, anyától született ember testvére a másiknak, nem pedig alattvalója. Mert talpunk alatt csak a sokat próbált föld, fölöttünk pedig a sokat látott Mindenható lakozik. Ha ezt be tudjuk tartani, ha életünket minden megélt óráinkban ehhez igazítjuk, a nagyszőlősi Boldogasszonynak nem lesz oka a könnyhullatásra. Hófehér arca és makulátlan lelke mindétig értünk fénylő és nyugodt marad zaklatott jelenünkben és a belátható jövő évtizedeiben egyaránt.